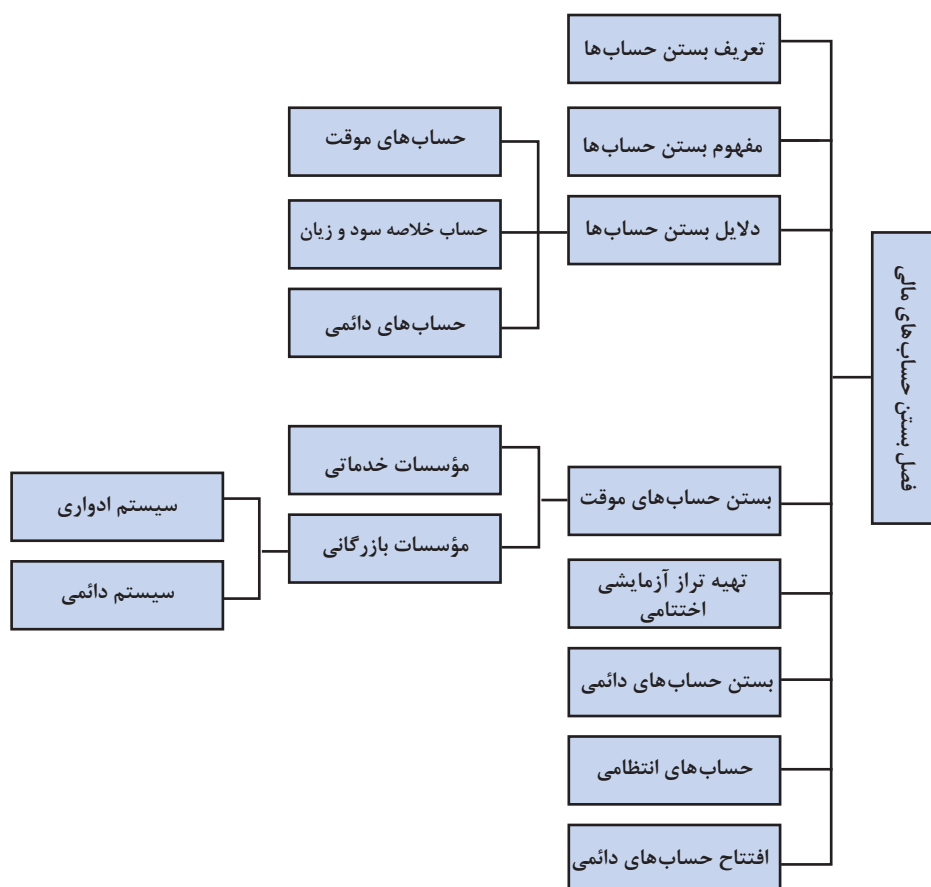

فصل ۴

بستن حساب‌های مالی

«راهنمای معلم مربوط به فصل بستن حساب‌های مالی»

فصل بستن حساب‌های مالی دارای عناوین کلی زیر است که بر همین اساس بودجه‌بندی پیشنهادی جهت استفاده شما هنرآموز محترم در ادامه آمده است.

ماهیت حساب‌ها

ابتدا و پیش از درک مفهوم بستن حساب‌ها لازم است ماهیت حساب‌ها برای هنرجو یادآوری شود در این صورت یادگیری بستن حساب‌ها برای ایشان تسهیل خواهد شد در ارتباط با ماهیت حساب‌ها این سؤال مطرح است که آیا ممکن است در پایان دوره مالی بعضی از حساب‌ها دارای مانده‌ای مخالف با ماهیت خود باشند؟ بله، برخی مواقع ممکن است مانده یک حساب برخلاف ماهیت معمول آن باشد برای مثال فرض کنید مانده حساب دریافتنی از یک مشتری بستانکار باشد این اتفاق می‌تواند دلایل متعددی داشته باشد اما دو دلیل عمده آن ممکن است موارد زیر باشد:

۱ اشتباه در ثبت

۲ دریافت وجه بیش از مانده حساب مشتری

در این مواقع لازم است با انجام یک ثبت در پایان دوره مالی که اصطلاحاً به آن ثبت تغییر طبقه‌بندی نیز می‌گویند مانده حساب‌ها به روال معمول خود بازگردد برای مثال در صورت دریافت وجه بیش از مانده مشتری باید اضافه دریافتی به حساب پرداختنی منظور شود.

تمرین:

ردیف	عنوان حساب	گروه حساب	ماهیت معمول
۱	بانک		
۲	حساب‌های پرداختنی		
۳	مالیات پرداختنی		
۴	موجودی کالا		
۵	هزینه استهلاک ساختمان		
۶	ذخیره تضمین محصول		
۷	فروش		
۸	پیش پرداخت بیمه		
۹	صندوق		
۱۰	پیش دریافت درآمد		

حساب‌ها در چه زمانی بسته می‌شوند؟

برخی از حساب‌ها در طی دوره مالی بسته می‌شوند برای مثال زمانی که کلیه مطالبات خود را از مشتری وصول می‌کنیم حساب دریافتنی مربوط به آن مشتری صفر و بسته می‌شود، اما هدف ما در این فصل بررسی بستن حساب‌ها در پایان دوره مالی است که به دو دلیل عمده انجام می‌شود:

- ۱ فرض دوره مالی
- ۲ قوانین و مقررات مربوط به نگهداری دفاتر قانونی

چرا حساب‌ها بسته می‌شوند؟

درک صحیح از دلایل بستن حساب‌ها همچنین تبعات عدم انجام این کار جزو موارد ضروری برای یاددهی این مبحث است که برای بیان این دلایل لازم است دو مفهوم زیر توضیح داده شود:

۱ فرض دوره مالی

نتایج واقعی عملیات یک واحد تجاری را تنها در زمان تصفیه، یعنی خاتمه عملیات آن می‌توان تعیین کرد. از طرف دیگر، بستنکاران، اعتباردهندگان و اشخاص ذی‌نفع نمی‌توانند تا تاریخ انحلال، از نتایج آن بی‌خبر باشند. از این رو عمر واحد تجاری به دوره‌های زمانی مساوی تقسیم می‌شود که هر دوره را اصطلاحاً دوره حسابداری گویند. دوره مالی ممکن است سه ماهه، شش ماهه یا یک‌ساله باشد. هر دوره مالی را که دوازده ماه طول بکشد اصطلاحاً سال مالی گویند.

۲ آیین‌نامه نگهداری دفاتر قانونی

این آیین‌نامه که در اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مورد بازنگری قرار گرفت با عنوان کامل زیر شناخته می‌شود

«آیین‌نامه مربوط به نوع دفاتر، اسناد و مدارک و روش‌های نگهداری و نمونه اظهارنامه مالیاتی و نحوه ارائه برای رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات موضوع ماده ۹۵ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم»

متن کامل این آیین‌نامه از سایت سازمان امور مالیاتی کشور قابل دسترسی است در زیر بخش‌هایی از این آیین‌نامه که به موضوع این فصل مرتبط می‌گردد آورده شده است.

ماده ۶: مقررات مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک:

الف) صاحبان مشاغلی که در گروه اول قرار می‌گیرند و کلیه اشخاص حقوقی مکلف به نگهداری دفاتر روزنامه و کل یا سایر دفاتر حسب مورد دستی یا ماشینی (مکانیزه- الکترونیکی) متکی به اسناد و مدارک با رعایت موارد زیر می‌باشند:

۱) رویدادهای مالی باید براساس استانداردهای حسابداری و روزانه به ترتیب تاریخ وقوع در دفتر روزنامه ثبت و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به دفتر کل منتقل گردد.
۲) مودیانی که دفاتر دستی نگهداری می‌نمایند، مکلف‌اند برای هر سال مالیاتی فقط از دفاتری که طی سال مالیاتی قبل نزد مراجع قانونی ذی‌ربط ثبت شده استفاده نمایند. در مواردی که دفاتر ثبت شده مذکور در هر سال برای ثبت عملیات مالی مؤدیان تا پایان سال مالیاتی کفایت ننماید، مجاز به استفاده از دفاتر ثبت شده طی همان سال می‌باشند.

چه مجوزها و اقداماتی برای بستن حساب‌ها لازم است؟

پیش از بستن حساب‌ها باید از ثبت کلیه اسناد و رویدادهای مالی واحد اقتصادی از جمله ذخایر، استهلاک‌ها، درآمدها، هزینه‌ها، بدهی‌ها و... اطمینان حاصل کرد و پس از حصول اطمینان لازم با اخذ مجوز از بالاترین مقام مسئول در حوزه مالی و یا مدیریتی نسبت به بستن حساب‌ها اقدام نمود

حساب‌های موقت

در این مبحث می‌توان از مثال‌های مفهومی مانند ۳ خصوصیت یک هنرجو و شباهت این خصوصیات به حساب‌های موقت استفاده کرد:

۱) نام و نام خانوادگی

۲) شماره دانش آموزی

۳) معدل

در تعریف حساب‌های موقت این‌گونه گفته شد که عمر این حساب‌ها محدود به یک دوره مالی است آیا نام و نام خانوادگی و شماره دانش آموزی یک هنرجو صرفاً محدود به پایه یازدهم است؟ پاسخ این سؤال خیر است اما آیا معدل پایه یازدهم صرفاً بیانگر عملکرد هنرجو در این پایه است؟ پاسخ بلی است به همین دلیل معدل از نظر ماهیت شبیه به حساب‌های موقت است.

در ادامه فرض کنید هنگام صدور سند حسابداری حقوق و دستمزد، به جای بدهکار کردن حساب **هزینه حقوق و دستمزد** اشتباهاً **هزینه برق** را بدهکار نموده‌اید و امکان ویرایش آن نیز برای شما مهیا نیست برای اصلاح این اشتباه کافی است طی یک سند حسابداری **هزینه حقوق و دستمزد** را بدهکار و **هزینه برق** را که اشتباهاً در آن ثبت بدهکار شده بود بستانکار کنید توجه کنید در این ثبت هر دو طرف بدهکار و بستانکار از حساب موقت استفاده شده است

حساب خلاصه سود و زیان

حساب‌های موقت همگی به حساب خلاصه سود و زیان که یک حساب واسطه است بسته می‌شوند و سپس این حساب مانده گیری می‌شود، مانده آن نشان‌دهنده سود یا زیان قبل از کسر مالیات است علی‌رغم اینکه در این فصل، هدف آموزش نحوه محاسبه و یا ثبت مالیات نیست اما پرداختن به این ثبت پس از بستن حساب‌های موقت **اجتناب ناپذیر** بوده است چرا که جایگاه این ثبت پس از بستن حساب‌های موقت است البته ممکن است ثبت‌های دیگری نیز علاوه بر ثبت مالیات پس از بستن حساب‌های موقت لازم باشد اما به دلیل اینکه موضوع بحث این کتاب نبوده همچنین پیش نیازهایی لازم دارد که پیش‌تر به آن پرداخته نشده است، از آنها صرف‌نظر گردیده، ضمناً ثبت مالیات به صورت مشخص و مجزا از سایر ثبت‌های بستن حساب‌های موقت آورده شده است.

کار عملی ۴

باتوجه به اطلاعات زیر مطلوب است، محاسبه میزان تغییر سود و زیان انباشته پس از بستن حساب‌های موقت، تعدیل موجودی کالا و انتقال مانده حساب خلاصه سود و زیان به سود و زیان انباشته با این فرض که پیش از این اقدامات، حساب سود و زیان انباشته دارای مانده‌ای بستانکار معادل ۱۲۰۰۰۰۰ ریال است . از مالیات صرف‌نظر شود.

شرح	مبلغ
فروش خالص	۱۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
تخفیفات نقدی فروش	۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش	۸۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
موجودی کالای اول دوره	۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
موجودی کالای پایان دوره	۴۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
هزینه حمل کالای خریداری شده	۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
هزینه‌های عملیاتی	۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
خالص درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی	۵۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال

حل کار عملی ۴

برای رسیدن به پاسخ در این کار عملی بهتر است تأثیر بستن هر یک از این حساب‌ها را ابتدا بر حساب خلاصه سود و زیان و سپس بر سود و زیان انباشته بررسی کنیم

خلاصه سود و زیان

بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	۸'۰۰۰'۰۰۰	فروش خالص	۱۵'۰۰۰'۰۰۰
هزینه‌های عملیاتی	۳'۰۰۰'۰۰۰	موجودی کالای پایان دوره	۴'۰۰۰'۰۰۰
		خالص درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	۵۰۰'۰۰۰
	۱۰'۰۰۰'۰۰۰		۱۹'۵۰۰'۰۰۰
			۹'۵۰۰'۰۰۰

سود و زیان انباشته

۱۲'۰۰۰'۰۰۰	
۹'۵۰۰'۰۰۰	
۱۰'۷۰۰'۰۰۰	

$$۱۰'۷۰۰'۰۰۰ - ۱۲'۰۰۰'۰۰۰ = ۹'۵۰۰'۰۰۰$$

در نظر داشته باشید با توجه به اینکه تأثیر فروش **خالص** بر حساب خلاصه سود و زیان در نظر گرفته شد نیازی به تأثیرگذاری حساب تخفیفات نقدی فروش نیست ضمناً از آنجایی که بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش خود دارای خالص تأثیر حساب‌های مربوطه از جمله موجودی کالای اول دوره است نیازی به تأثیرگذاری حساب موجودی کالای اول دوره نیز نمی‌باشد.

ارزشیابی شایستگی بستن حساب‌های مالی

شرح کار:

- ۱ کنترل محاسبات و جمع‌ها و مانده‌های حساب‌های موقت
- ۲ صدور سند حسابداری، بستن حساب‌های موقت
- ۳ تنظیم تراز آزمایشی اختتامی پس از بستن حساب‌های موقت
- ۴ انتقال نتایج حاصل از بستن حساب‌های موقت به حساب‌های دائمی
- ۵ صدور سند بستن حساب‌های دائمی و اختصاصی
- ۶ صدور سند بستن حساب‌های انتظامی
- ۷ صدور سند افتتاح حساب‌های دائمی در دفاتر دوره مالی بعد
- ۸ صدور سند افتتاح حساب‌های انتظامی در دفاتر دوره مالی بعد

استاندارد عملکرد: صدور سند بستن حساب‌های موقت، دائم و انتظامی، صدور سند افتتاح حساب‌های دائم و حساب‌های انتظامی

شاخص‌ها:

۱ بستن حساب‌های موقت	۲ تهیه تراز آزمایشی اختتامیه
۳ بستن حساب‌های دائم	۴ بستن حساب‌های انتظامی
۴ افتتاح حساب‌های دائم	

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی اداری، ملزومات اداری
ابزار و تجهیزات: کامپیوتر، پرینتر، نرم‌افزار مالی، اتاق کار، ماشین حساب، نرم‌افزار اکسل.

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	بستن حساب‌های موقت	۱	
۲	تهیه تراز آزمایشی اختتامیه	۱	
۳	بستن حساب‌های دائم	۲	
۴	بستن حساب‌های انتظامی	۱	
۴	افتتاح حساب‌های دائم و انتظامی	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.